

na lásku ke slovu a k jazyku jako mostům a nositelům toho, co se stane s našimi pacienty, jako nositelům učení i bádání.

Přeji vám, ať se vám všechno zdaří a přeji si společnou, plodnou spolupráci. Chci vám rovněž vyřídit pozdrav předsednictva Německé balintovské společnosti a osobně od profesora Stuckeho; je s tím spojeno pozvání na naše Balintovské semináře v Ohlstadtu a Würzburgu - bude-li mít někdo z vás zájem a chuť vydat všanc korigující zkušenosti geografii, kterou má v sobě.

Překlad: Z. V.

Tři otázky Karlu Balcarovi

1. V prvním školním roce Psychoterapeutické fakulty jste byl jejím nejvytíženějším přednášejícím. Co Vám to dalo?

Překonávám pokušení odbýt to poněkud sarkastickým "honorář a potlesk" (nebo napřed ten potlesk...) a neochotně (mám teď jiné starosti) se nořím do svého svědomí.

No, dalo mi to trénink: Vžít se do té různorodosti uchazečů o moudrost (nebo o něco jiného?) zaplňující ten supersál a skoro při každé větě slyšet (v duchu) jejich komentáře, spokojenosti a naopak, nepochopení, dotazy, námítky - já jsem při tom (duchovním) randálu často ani neslyšel své vlastní myšlenky a musel jsem se zase zeptat (sebe), co vlastně chci říct. Abych si nepřipadal ani blbě, ani nafoukaně před "našimi předními odborníky", jak se jim někdy jízlivě říká, ani před těmi sotva odmaturovanějšími. A taky před sebou. Tedy: dalo mi to dřinu a právě ten trénink, ovšem při skutečné diskusi se dali slyšet zpravidla jen ti vzdělanější a sebejistější, takže od těch dosud téměř nepopsaných jsem žádnou opravu nebo potvrzení nedostával.

2. Co to dalo - podle Vás - jim, Vaším posluchačům?

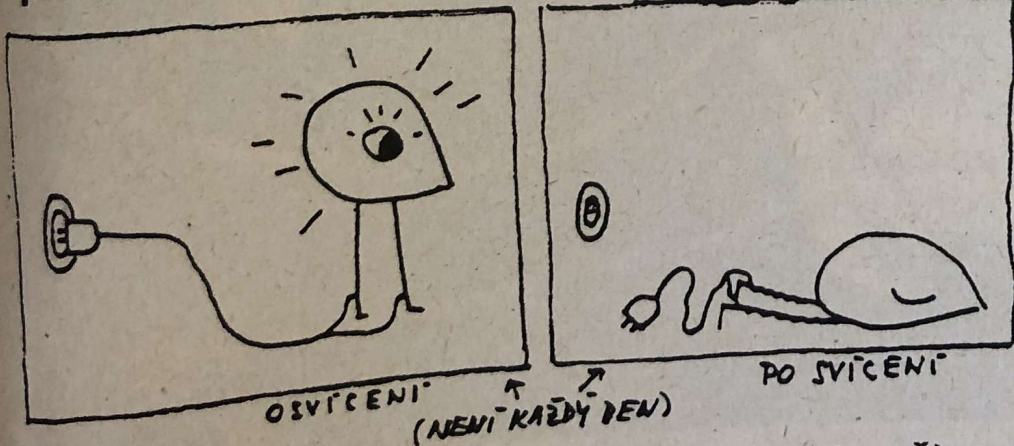
Teď píšu jenom o svých přednáškách. (Na jiných jsem nebyl, nevím co bylo a tak nedokážu odhadnout). Využíval jsem jich (těch vystoupení) k dalšímu kolu svého zřejmě osobního odborného problému: Co může "věda" (samozřejmě v mém podání pouze "přečerpávaná" z jiných zdrojů ke - snad - konečným uživatelům), v mém případě psychologie, poskytnout praktickému umění psychoterapie? (Vnucuje se mi vzpomínka na dávný pořad naší Purkyňky s názvem "Psychoterapie jako vědecká metoda", kde všichni účinkující, snad kromě Zemana, který to téma vymyslel, a ještě možná Hausnera, přispěli tím, že je to nesmysl. Rubeš tehdy žoviálně prohlásil: "Z toho jsme snad už vyrostli!"). No a to mé zdání je, že teorie je vždycky, bez ní to nejde, a že je lepší užívat té přísně prověřované, než těch našich poloautistických projektů, které i sami sobě zamlčujeme, abychom mohli hrdě říkat, já jsem praktik. Tak tohle jsem chtěl ukázat na několika věcech z psychologie: že je lepší vědět,

co se ví, a dokonce, že se s tím dá prakticky nějaké dobro způsobit, když víme, jak to chodí a dokonce i třeba víme, co v tom sami svými různě (sebe)vědomými pokusy můžeme (z)působit. Tak jestli si z toho vzal někdo tohle a je rád, když se něco z psychologie dozví a ví, kdy a jak a k čemu to může být v psychoterapii užitečné (a třeba se to i někdy naučí uplatnit), tak z toho bych se radoval a věřil, že mu má vystoupení něco dala, tedy že to "jim" vůbec mohla dát.

3. Pokládáte takto koncipovanou Psychoterapeutickou fakultu za optimální teoretické vzdělávání těch, kdo se ucházejí o vykonávání psycho-
terapeutické praxe?

"Optimální" vzdělávání v jakékoli praktické činnosti (psychoterapii nevy-
jímaje) si představuji obráceně: Člověk (v ne přespříliš množném čísle) chce
být jako mistr řemesla, pozoruje (a trochu obdivuje) ho při práci a samozřejmě
se diví, co, jak a proč. A tak o přestávce (dostatečně dlouhé) se začínají
učedníci vyptávat právě těmito slovy. A v tu chvíli pan mistr jim začne zjevo-
vat taje teorie a povídat jim, kde právě tohle mohou najít líp a víc a k čemu
právě v téhle práci je tenhle kus zobecněného poznání a umění kdy dobrý . . .
A jeho "mistrovství" je právě v tom, že ví a umí takhle dělat a taky to druhým
předat - to vědění i tu úctu k němu.

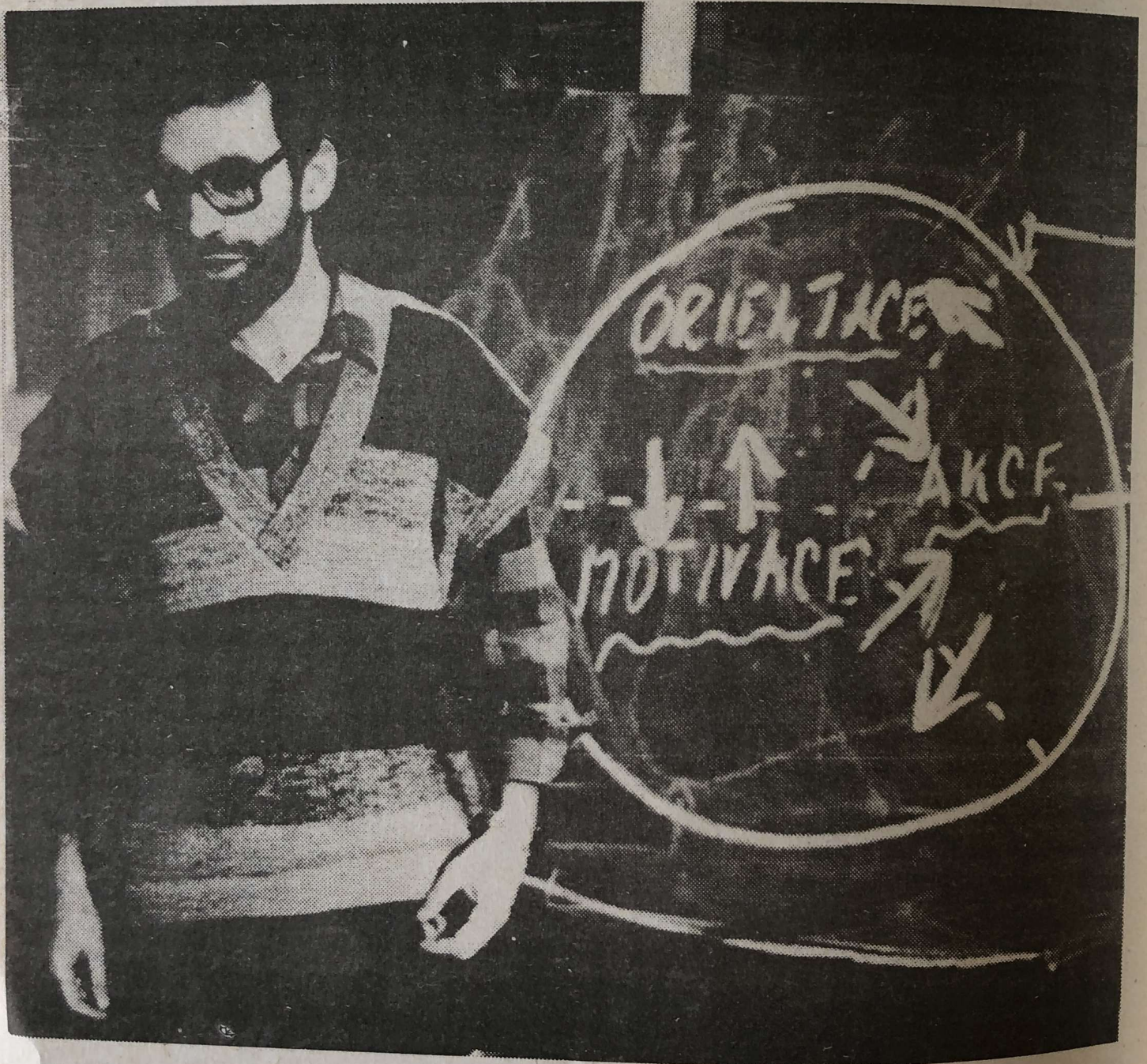
Tak, jak to je, to je ten školský způsob: Jen se to naučte z paměti nebo
aspoň dopaměti, později poznáte, k čemu to je, a budete si honem vzpo-
mínat, co jste se to vlastně učili (a budete vděční, pokud si na to ovšem vzpo-
menete). Z toho mám obavy, protože právě z teorie vím, že pouhé pamětní
učení v nejlepším případě zůstane v té paměti a pak přijde to učení praktické
a to má zas jiný kus paměti a většinou se to spojuje těžko nebo málo (jak naše
zkušenosti třeba ze zkoušení psychoterapie nebo psychodiagnostiky u atesta-
cí přechasto ukazují).

Ala: Být praktik,
asi bych těžko zaba-
vil svým "optimálním"
způsobem prakticky
a teoreticky těch
500 hladovějících (po
psychoterapii) duší.
Vím jen, že asi to
nejlepší, co jim tato
"fakultní" výuka může

dát, je trochu rozhledu, přehledu a (snad + hlavně) motivaci podívat se po lite-
ratuře či ještě jinde po odborných akcích, jak to vlastně s tou pravou teorií pro
praxi (a pro zkoušky...) je. Takže si myslím, že to jako teoretická výuka opti-
mální rozhodně není, ale že to ani není marné, jak možná trvalí zájem ukazu-
je. To "možná" znamená, že motivovanost k návštěvě kromě touhy po vědění

by mohla být i v mně odporném požadavku některých návrhů na další vzdělávání, mít nějaké ty stovky hodin teoretického vzdělávání prostě "odsezené" a jako takové potvrzené. Až to bude po mém: naučte se teorii kde chcete a za kolik hodin chcete, jen když pak ukážete, že ji dobře umíte - tzn. lidé se budou drát na přednášky psychoterapeutické fakulty ne pro "absolvované hodiny vzdělávání", ale dobrovolně a proto, že jim to vzdělávání dá víc, než něco jiného, pak budu mít jistotu, že za jistě nikoli zcela optimálních vzdělávacích poměrů v psychologii a psychoterapii v současnosti jsem na akcích této fakulty já, posluchači, i pořadatelé skutečně platní činitelé v celé věci. Howgh.

Karel Balcar přednášející na Psychoterapeutické fakultě. Z křídových mlh školní tabule vystupuje Balcarovo "OMA" (orientace - motivace - akce), aby tak v myslích některých posluchačů nahradilo klasicky zastaralé jiné schéma psychiky "PEV" (poznání - emoce - vůle). Jak je možné si všimnout, i v Balcarově triádě se těší náležitě přízni "šipka oboustranná". O "šipkách oboustranných" viz v příštím čísle KONFRONTACÍ.